



Kovács Gábor

A rendészeti vezető mesterképzés múltja, jelene és fejlődése

Past, presence and development
of the law enforcement master education

Absztrakt

A 2012-ben alapított Nemzeti Közszerológálati Egyetem egyik jogelőd intézményében, a Rendőrtiszti Főiskolán, 2007-ben jött létre a rendészeti vezető mesterképzési szak. Az új mesterszakon az oktatás 2008 szeptemberében indult be. Ezzel a képzéssel a főiskola megvalósította a bolognai folyamat követelményeinek megfelelő lineáris képzési rendszer újabb lépcsőfokát. A meglévő rendészeti felsőfokú alapképzések mellett a rendészettudomány területén is lehetővé vált a mesterfokozat megszerzése. Ezen új mesterképzési szak alapítása és indítása régóta megoldatlan hiányosságot is orvosolt. A rendészettudomány létrejöttével egy időben végrehajtott intézményreform a teljes képzés struktúrájának átfogó fejlesztését követelte meg, amely a rendészeti alapképzéseket is érintette. A rendészeti vezető mesterképzés elvégzése a szakon végzetek számára kellő alapot biztosít a rendészettudományi doktori képzésre történő részvételre is. Ezen tanulmány áttekinti a rendészeti vezető mesterképzési szak fejlesztésének főbb állomásait és átfogó képet ad a szakon végzett képzésről és az oktatómunkáról.

Kulcsszavak: Nemzeti Közszerológálati Egyetem, Rendészettudományi Kar, Rendészeti Vezetéstudományi Tanszék, rendészeti vezető mesterképzés, rendészeti szakemberek

Abstract

In one of the predecessor institutions of the 2012 founded National University of Public Service, at the Police College, was established the law enforcement master education in 2007. The new master's program was started in Septem-



ber 2008. With this discipline the college made another step for a linear education system that meets the requirements of the Bologna Process. In addition to the existing higher education in law enforcement, became it possible to obtain a master's degree in the field of law enforcement. The establishment and launch of this new discipline also remedied a long-standing unresolved deficiency. The institutional reform, implemented simultaneously with emergence of the law enforcement science, required a comprehensive development of the overall education structure, affecting also basic education in law enforcement. Completion of the master education in law enforcement provides a sufficient basis for graduates to proceed to the doctoral program in law enforcement. The study reviews the main stages in the development of the master education in law enforcement and provides a comprehensive picture of educational and training in this discipline.

Keywords: National University of Public Service, Faculty of Law Enforcement, Department of Law Enforcement Management Study, law enforcement master education, law enforcement specialists

Bevezetés

A több évig tartó előkészítő munka után Magyarország 2004. május 1-jén vált az Európai Unió teljes jogú tagjává, amely több területen is – így volt ezzel a teljes felsőoktatás területe – jelentős változások bevezetését indokolta. Az uniós tagsághoz kapcsolódó elvárások és a felsőoktatásban általánosan elfogadott bolognai folyamatból adódó kötelezettségek teljesítése értelmében hazánknak a rendészet területén is olyan felsőoktatási rendszerrel kellett rendelkeznie, amely az abban az időben meglévő lehetőségek maximális kihasználásával szolgálta Magyarországot és a hazai rendészeti szervek minél gyorsabb és hatékonyabb beilleszkedését az uniós államok közösségébe. A 2006–2007. év során előkészített rendészeti vezető mesterképzés szervesen illeszkedett ahhoz a fejlett uniós államok számára is mértékadó rendészeti felsőoktatási modellhez, amelynek alapján az akkori hároméves felsőfokú alapképzésre ráépült a kétéves mesterképzés. E rendészeti képzési rendszer kialakításában hazánk, illetve az egykori Rendőrtiszti Főiskola az újonnan csatlakozott uniós államok viszonylatában is élen járt. A 2008 szeptemberében elindított rendészeti vezető mesterszak magas színvonalú, a hazai- és nemzetközi rendészeti szférában egyaránt elismert és elvárt kompetenciák megszerzésének lehetőségét garantálta a végzettek számára.

A rendészeti vezető mesterszak megteremtésének alapjai az egykori Rendőrtiszti Főiskolán

A Nemzeti Közszoigalat Egyetem (NKE) egyik jogelőd intézményében, a Rendőrtiszti Főiskolán alapított vezető mesterszak megindításának intézményi előzménye a bűnügyi igazgatási és a rendészeti igazgatási alapképzési szakok létesítése és elindítása volt. Az indításra tervezett új mesterszak létesítésére vonatkozó munka már 2006-ban megkezdődött. Ennek alapja a bolognai folyamat követelményeinek megfelelő lineáris – a felsőfokú alapképzést és mesterképzést biztosító –, többciklusú képzési struktúra felépítése volt. Az új szak a rendészeti felsőoktatási rendszer mesterképzést biztosító ciklusát jelentette. A mesterszak létesítése egyben azt a régóta megoldatlan hiányosságot is orvosolta, amely szerint a Rendőrtiszti Főiskola, mint a hazai rendészeti felsőoktatás központi intézménye, nem rendelkezett egyetemi végzettséget biztosító képzéssel. A Rendőrtiszti Főiskola átalakuló képzési kínálata a mesterszak létesítésével kiteljesedett, a mesterképzés megindítása a Rendőrtiszti Főiskola képzési rendszerének átfogó korszerűsítésére irányuló intézményi reform újabb jelentős állomásának elérését jelentette. A mesterszak megindítását a Rendőrtiszti Főiskolán folyó átfogó, intenzív és korszerű tudományos kutatások alapozták meg, amelyek az akkor frissen alakuló rendészettudomány témaköreiben nemzetközileg is kiemelkedő kutatási eredményeket eredményeztek. Kijelenthető az a megállapítás, hogy a hazai felsőoktatás rendszerében a Rendőrtiszti Főiskola volt az egyetlen olyan intézmény, amely oktatási tematikájának és képzési struktúrájának alapjait a rendészettudomány biztosította. A főiskolán a rendészeti alapképzéseken végzetek folyamatos kibocsátása és a képzést megrendelő szervek növekvő szakmai igényei eredményeként 2007-ben érkezett el az idő a rendészeti vezető mesterképzési szak megalapítására, amely feladatot prof. Dr. Fórizs Sándor nyugállományú rendőr dandártábornok, akkori oktatási és nemzetközi rektorhelyettes szakfelelősként koordinált. A rendészeti vezető mesterképzés előkészített képzési dokumentumait a Rendőrtiszti Főiskola Szenátusa 2007. március 29-én fogadta el. Az indítandó mesterszak a rendészeti vezető mesterképzési szak volt, a végzettséget igazoló, az oklevélben szereplő szakképzettség pedig okleveles rendészeti vezető volt (melynek az angol nyelvű megjelölése: MA policing manager). A mesterképzés tantárgyi szerkezete ebben kezdeti időszakban még nem tartalmazott külön specializációkat, de a szabadon választható tantárgyak biztosították a differenciált ismeretek elsajátításának lehetőségét a hallgatók számára. A szakalapításban megnevezett képzési formákban megjelent a teljes idejű képzés (nappali tagozat) és a részidejű képzés (levelező tagozat), de a kezdeti időszakban a főiskola vezetése egyelő-

re csak a részidejű képzés beindítását tervezte, azt is költségterítéses formában. A tervezett képzési idő nappali és levelező tagozaton négy félév volt, a képzésben a hallgatóknak 120 kreditet kellett megszerezniük, így kiegészítve az alapképzés során már megszerzett 180 kreditet az előírt 300 kreditre. A tervezett tanórák (kontaktórák) száma nappali tagozaton 1200 óra, míg a levelező tagozaton 400 tanóra volt, ami szemeszterenként 6-7 alkalommal a péntek délutánra és a szombati napra tervezett összevonásokat jelentette. A képzési dokumentumokban az előírt szakmai gyakorlat csak a nappali tagozat képzési dokumentumaiban szerepelt 160 tanóra időtartamban, amely a rendvédelmi szervezet területi szerveinél végrehajtott szakmai gyakorlatot foglalta magába. A levelező munkarendes képzésben szakmai gyakorlat végrehajtására nem volt szükség, hiszen a hallgatók a levelező képzésük során a szolgálati beosztásaikban zavartalanul tevékenykedtek. A rendészeti vezető mesterképzési szak indításának tervezett időpontját a főiskola vezetése 2008. szeptember 1-jében határozta meg, amely terv az alapos tervező és feszes előkészítő munka eredményeként valóra is vált.

A Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) a szakindítási dokumentumokat a 2007/6/VIII/3/16. (Szakind) Ms119. számú határozatában egyhangúan (20:0) támogatta¹ az alábbi indoklás alapján:

- *„A szakindítási kérelemben foglaltak összhangban vannak a szak képzési és kimeneti követelményeivel, tanterve szakmailag elfogadható. A kitűzött kompetenciák elsajátítását biztosítja a tanterv szakmai struktúrája, az egyes tantárgyi programok szakmai tartalma, a megkövetelt ismeretanyag és a tanításhoz használandó szakirodalom. A szak kellő alapot nyújt a doktori képzésbe való továbblépéshez, melynek most már intézményes kerete is adott. A mesterszakra való belépés intézményi feltételei adottak.*
- *A személyi és infrastrukturális feltételek megfelelőek. A kutatási háttér biztosított, az intézmény a rendészettudomány műhelye, bár az intézmény fő profilja mindig is a képzés volt.”*

A MAB döntése alapján a képzés 2008-ban megkezdődött, kiszolgálva azt a szakmai igényt, hogy a mesterszakot elvégzett rendészeti vezetők az igazságügyi, az önkormányzati és pénzügyi ágazatban, a büntetés-végrehajtás, a rendőrség, a katasztrófavédelem, valamint a vám- és pénzügyőrség, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok és a civil biztonság területén helyezkedjenek el, közép- és felsővezetői feladatkörökben. 2008. szeptember és 2010 között a szakfelelősi feladatokat prof. Dr. Főrizs Sándor nyugállományú rendőr dan-

1 2007/6/VIII/3/16. (Szakind) Ms119 számú határozat.

dártábornok látta el. Ebben az időszakban a képzés beindult, a szak közkedveltségét bizonyította a többszörös túljelentkezés és a képzés szereplői körében megnyilvánuló elégedettség. 2010-ben a képzéssel kapcsolatos szakgazdai feladatok átmeneti időszakra átkerültek a prof. dr. Molnár Miklós rektorhelyettes és tanszékvezető vezette Vezetéselméleti Tanszékre, ezt követően a szakfelelősi feladatokat Dr. habil. Varga János nyugállományú rendőr ezredes, főiskolai tanár, a Határrendészeti Tanszék vezetője látta el. Vezetésével megtörténtek a hallgatói elégedettségvizsgálatok, melyekből összességében kedvező tapasztalatokat lehetett levonni. A Rendőrtiszti Főiskola Szenátusa – Dr. Virányi Gergely nyugállományú határőr dandártábornok, főiskolai tanár, oktatási rektorhelyettes kezdeményezésére – a rendészeti vezető mesterképzési szak szakfelelősi feladatainak ellátásával 2011. december 16-i hatállyal Dr. habil. Kovács Gábor rendőr ezredest bízta meg. A 2012. január 1-jén megalakult Nemzeti Közzolgálati Egyetem szervezetében, a Rendőrtiszti Főiskola beolvasásával létrejött a Rendészettudományi Kar, amely létjogosultságnak „*A Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról szóló 2011. évi CXXXII. törvény*” adott keretet².

A rendészeti szakterület helye a Nemzeti Közzolgálati Egyetem képzési-kutatási portfóliójában

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem képzési kínálata a fenntartók igényeihez igazodva – már a megalakulását követő első évben – több változáson ment keresztül, amely a képzési struktúra több ponton történő jelentős átalakítását, jellemzően a képzési portfólió egyetemi szinten is megvalósuló bővítését tette szükségessé. A rendészeti alapképzések területe kibővült, az új egyetemen létrejött a közigazgatási, rendészeti és katonai képzési terület, amely később integrálva a képzési területeket, államtudományi képzési területté alakult át. Ezt követően a képzésfejlesztések további eredményeként megjelent a kriminalisztika mesterképzési szak, majd a kriminalisztika vonalát erősítve 2016-ban elindult a szakokleveles magánnyomozó szakirányú továbbképzési szak. A folyamatos képzésfejlesztések eredményeként létrejött még a biztonsági szervező mesterképzési szak, a karra került a katasztrófavédelem mesterképzési szak és a polgári nemzetbiztonsági mesterképzési szak is. Magyarországon a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Rendészettudományi Karán kívül más felsőoktatási

2 2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közzolgálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról.

intézmény a rendészeti képzési ágba tartozó bünyügyi igazgatási és rendészeti igazgatási alapszakokon, illetve a rendészeti vezető mesterszakon nem folytathat képzést, ezért a képzés kizárólagosan az intézmény joga és kiváltsága. Ez a tény kiemelt felelősséget ruház a Rendészettudományi Karra. A rendészeti alapképzések mellett a rendészeti tisztképzés kiemelkedően fontos területe a mester végzettséggel rendelkező rendőrtisztek képzése és a vezetői utánpótlás biztosítása. Ez a feladat – a szakindítási dokumentumokkal összhangban – ki egészül még az egyéb, rendvédelemhez kapcsolódó szervezetek mester szintű szakembereinek képzéseivel is (például a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szakemberei). A szakon a korábbi önköltséges képzés 2013-ra megszűnt, a rendészeti vezető mesterképzési szak állami finanszírozással is fenntarthatóvá vált, ennek egyik oka, hogy a képzést megrendelő szervezetek folyamatosan támogatják és ösztönzik a munkatársaikat a képzésben történő részvételre. Az NKE és a Rendészettudományi Kar oktatási portfóliójának folyamatos fejlesztésére és átalakítására pozitív hatással volt az akkor aktuális ágazati jogszabályok módosítása, többek között:

- a 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről,
- a 2015. évi LXXXVI. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény módosításáról,
- 1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről,
- a 2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról,
- 2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól című törvények módosítására.

A rendészeti vezető mesterképzésért 2012. január hónap óta a mai napig a közvetlenül felelős szervezeti egység a Rendészettudományi Kar Rendészeti Vezetéstudományi Tanszéke. A képzés továbbra is levelező munkarendű képzésben valósul meg. 2013-ban a növekvő szakmai igények teljesítése érdekében megkezdődött a különböző specializációk létrehozása. A rendészeti vezető mesterképzésben az ismeretek egymásra épülése miatt nincsenek szakirányok, de létrejöttek a specializációk, amelyek biztosítják a szakmai elkülönülés lehetőségét, és amelyek belső tananyagtartalma teljes egészében megfelel a képzést megrendelő szervezetek igényeinek. A 2014. szeptemberben elindított specializációk a következők voltak: rendészettelméleti specializáció (felelőse prof. dr. Finszter Géza); csapatszolgálati specializáció (felelőse Dr Major Róbert rendőr ezredes); értékelő-elemző specializáció (Dr. Szabó Andrea pénzügyőr ezredes);

szervezett bűnözés elleni specializáció (Dr. Szendrei Ferenc rendőr ezredes). A specializációk a hallgatók körében népszerűvé váltak, azok beváltották a hozzájuk fűzött reményeket, biztosítva ezzel a képzésben résztvevők még alaposabb szakmai felkészítését. A specializációk létrehozásával a képzési idő nem változott, négy félév maradt, a megszerzendő kreditek száma továbbra is 120, s a tanórák száma (kontaktórák) a következők szerint szerepel a képzési programokban (nappali/levelező munkarendes képzésben):

- rendészetelméleti specializáció: 429/143 tanóra,
- csapatszolgálati specializáció: 455/150 tanóra,
- értékelő-elemző specializáció: 433/144 tanóra,
- szervezett bűnözés elleni specializáció: 468/156 tanóra.

A szakmai gyakorlat időtartama és jellege nem változott a korábbiakhoz képest. 2016-tól kezdődően az NKE a felvételi tájékoztatójában – a Fenntartói Testülettel egyetértésben – meghirdette a rendészeti vezető mesterképzést nappali munkarendes képzési formában is, azonban kellő számú jelentkező hiányában ezek a képzések nem kerültek indításra. Ennek fő oka az volt, hogy egyik évben sem volt elegendő jelentkező létszám a gazdaságosan végezhető nappali képzés megindításához (10 fős hallgatói létszám alatt gazdaságossági okok miatt nem indulhat képzés nappali munkarendben). A Rendészettudományi Kar képzésfejlesztési törekvéseinek az eredményeként 2016. február 1-jén – Magyarország viszonylatában egyedülként – megalakult a Rendészettudományi Doktori Iskola, ezzel megteremtve azt a kiváló lehetőséget, hogy a rendészeti vezető mesterképzési szakon diplomát szerzett hallgatók immár tovább folytassák tanulmányaikat a PhD doktori fokozat megszerzésére. A Rendészettudományi Doktori Iskola létrejöttével teljesült a rendészeti vezető mesterképzési szak 2008-as megindításakor kitűzött egyik kiemelt cél, a mesterképzéssel megteremteni a Rendészettudományi Doktori Iskolai képzés rendészeti mesterképzési bemenetét. Ehhez a sikeres feladatteljesítéshez dr. Janza Frigyes nyugállományú rendőr vezérőrnagyra, belügyminisztériumi oktatási főszemlélőre és 12 évre volt szükség! A képzésfejlesztés a további években a korábbi bővítések ellenére sem állt meg, 2019 szeptemberétől tovább folytatódtott a specializációk kínálatának növelése, s a határrendészeti szakmai igények kielégítésére létrejött az integrált határigazgatási specializáció (felelőse Dr. Balla József rendőr ezredes). A rendészeti vezető mesterképzés rendszere megerősödött, a képzést megrendelő szervezetek folyamatosan igénylik a képzést, a gyakorló rendészeti szakemberek által vezetett záróvizsga-bizottságok folyamatosan elégedettek a végzősök teljesítményével, a képzést hasznosnak és magas szintűnek minősítik.

A képzés specifikus jellemzői, az alkalmazott eljárások, megoldások

A rendészeti vezető mesterképzésre történő jelentkezés zárt rendszerű, hiszen a felvétel feltétele a rendvédelmi szervnél fennálló hivatásos szolgálati viszony, a tiszti rendfokozat és a jelentkezéshez szükséges felsőfokú végzettség megszerzését követő, legalább kétéves, rendvédelmi szervnél szerzett szakmai gyakorlat. Nappali munkarendű képzésre történő jelentkezés esetén további feltétel a rendvédelmi szerv országos parancsnokának támogató nyilatkozata és a rendvédelmi szerv utánpótlási vezetői adatbankjában való szereplés. A mesterszakon szerzett ismeretek jelentős része a szakmai törzsanyagban szereplő kompetenciák elsajátításával biztosítja a rendészeti, szakmai, vezetői ismeretek, készségek és jártasságok megszerzését. E mellett a képzés alapozó ismereteket, szakmai törzsanyagot és differenciált szakmai ismereteket tartalmaz, melynek arányai megfelelnek a képzési és kimeneti követelményekben foglaltaknak. Az egyes szakmai tantárgyak oktatásába külső előadókat is felkér a kar vezetése, a meghívott előadók széles körű szakmai tapasztalatai biztosítják a gyakorlati ismeretek naprakész átadását. Ezen külső előadókat – magas szintű szakmai tapasztalataik alapján – bevonják a tantárgyak belső tartalmának fejlesztésébe is. A képzés további jellemzője a viszonylagosan nagyszámú hallgatói gyakorlati feladat feldolgozása, ahol a hallgatók vezetői kompetenciái jelentős mértékben fejlődnek. A képzés – Európában és hazánkban is – egyedülálló sajátosságaként meg kell említeni az Egyetemi Közös Közszolgálati Gyakorlaton való kötelező részvételt, ahol a végzős hallgatók az országos- és megyei törzsek irányítói, törzstisztjei. Ezeken a gyakorlatokon nagymértékben fejlődnek a hallgatók parancsnoki, vezetői képességei, stratégiai gondolkodásmódjuk, jártasságot szereznek a komplex problémák rendszerszintű kezelésében. A hallgatók a levelező képzésből adódóan a munkahelyükön – a folyamatos munkavégzés mellett – elemző-értékelő feladatokat is végrehajtanak, hiszen a képzés során esszéket, tanulmányokat kell készíteniük, melyek keretében elemzik, értékelik az adott rendészeti szervezet működését, megismerik a szervezeti működés és a lejátszódó szervezeti folyamatok elméleti hátterét. A képzés gyakorlatiasabbá tétele szinte minden tantárgynál megjelenik, azok az erős elméleti képzés mellett jól szolgálják a hallgatók hatékony gyakorlati felkészítését a szakmai feladatok jövőbeni megoldására.

A képzés korszerűsítésére tett folyamatos erőfeszítések

A Rendészettudományi Kar rendészeti vezető mesterképzésének szakindítási kérelme 2007 márciusában került kidolgozásra. A képzés 2008. szeptember 1-je óta

folyamatos, amely jól szolgálta az akkori képzési követelményekben rögzítetteket. Az időközben megtörtént szervezeti változások, a megrendelő igényeinek növekedése, a képzési tapasztalatok, valamint a 2011-ben – a mesterképzésben részt vevő hallgatók körében – egy minden tantárgyra kiterjedő felmérés eredményei alapján nyilvánvalóvá vált, hogy célszerű lenne a tantárgyak tartalmát az érintett tantárgyfelelősökkel és a beoktató tanszékekkel újra áttekinteni. Ez az elemzés a szakfelelős vezetésével megtörtént. A tapasztalatok birtokában elkerülhetetlenül szükségessé vált a képzési dokumentumok és a tantárgyak tartalmát, órakereteit kis mértékben módosítani úgy, hogy ezen módosítások ne igényeljék újabb MAB akkreditációs eljárást. Mindezek alapján, a képzéshez kapcsolódó tantárgy óra- és vizsgarend korszerűsítése megtörtént. A 2012 áprilisában levezetett tantárgyfelelősi értekezleten elhangzott javaslatok beépítésre kerültek. A képzés tantárgyi szerkezete is módosításra került, annak belső tartalma korszerűbb lett, az még jobban megfelelt a megrendelő szervezetek és a hallgatók által támasztott igényeknek. A képzési dokumentumokban szereplő egyes tárgyak oktatásába a Nemzeti Közszolgálati Egyetem más karainak oktatói is bevonásra kerültek, megnőttek a vezetéssel, a parancsnoki felkészítéssel kapcsolatos tantárgyak óraszámjai, azok belső tartalma is tovább fejlődött. A korábbi képzés erősségei megmaradtak, a tantárgyak szerkezete korszerűbbé vált, a gyakorlatias vezetői felkészítés és készségfejlesztés előtérbe került, a kötelezően választott tárgyak tartalmában mintegy leképeződtek a Rendészettudományi Karon megjelenő szakirányok. Elkészültek a hallgatói önálló tanulást jelentősen támogató, a teljes tananyagtartalmat lefedő tankönyvek. A tantárgy, óra- és vizsgarendben szereplő kreditrendszer és a tantárgyak kreditértékei változtak, ezzel együtt jelentősen megnőtt a szabadon választható tantárgyak köre. A korszerűsített tantárgyi dokumentumok alapján az oktatás a 2012/2013-as tanévben megkezdődött. A képzés ezen kidolgozott (módosított) képzési dokumentumok alapján történt egészen 2019-ig. A szakon 2019-ben – az újabb hallgatói elégedettségvizsgálat tapasztalatait felhasználva – ismét elindult egy képzést korszerűsítő folyamat, amely 2020 szeptemberében jelenik meg az oktatásban.

A szakon oktató szakemberek jellemzői

A kar oktatói állományában a 2008-as időszakhoz képest jelentős minőségi változás következett be. 2016-ban a szak oktatóinak 87%-a az egyetemre adta le kizárólagossági nyilatkozatát. Az oktatók 63%-a rendelkezett tudományos fokozattal. Munkakört tekintve a képzésben részt vevők 72%-a oktatóként került foglalkoztatásra. Ezek az oktatókra jellemző mutatók időközben tovább

fejlődtek. A szakon oktatók a mai napig is kettős követelményrendszert teljesítenek. A képzésben részt vevő oktatók nagy része hivatásos rendvédelmi főtitiszt (és tábornok), akik a magas fokú elméleti és gyakorlati felkészültségük mellett egyben megfelelnek az egyetemi oktatókkal szemben támasztott követelményeknek is. Mindannyian rendelkeznek megfelelő vezetői gyakorlattal és oktatási tapasztalattal. A hivatásos állományban foglalkoztatott oktatók továbbképzése biztosított, az egyik részről a belügyi továbbképzési rendszerben valósul meg, másrészt pedig az egyetem által rendszeresen szervezett oktató módszertani foglalkozásokon, szakmai gyakorlatokon, a képzést megrendelő szervezeteknél eltöltött szakmai napokon zajlik. A nem hivatásos állományú oktatók is rendszeresen részt vesznek a szakmai felkészítéseken és az egyetem által szervezett oktatói konferenciákon, módszervásárokon. Az oktatók munkájával kapcsolatos vezetői értékelés folyamatos, az a Rendészettudományi Kar által központilag szabályozott módon – egyéni személyre és beosztásra szabott értékeléssel – évente valósul meg. A képzésben részt vevő hallgatók minden szemeszter végén elvégzik az UniPoll rendszerben az Oktatói Munka Hallgatói Véleményezést (OMHV). Az eredmények összesítését követően a tanszékvezető az érintett oktatóval együtt jegyzőkönyvben rögzíti a megállapításokat, majd feladatot határoznak meg a jövőre vonatkozó oktatói tevékenységgel kapcsolatosan.

A szak kimeneti céljával kitűzött kompetenciák elsajátításának eredményessége³

A rendészeti vezető mesterképzési szak kimeneti céljával kitűzött általános és szakmai kompetenciákat a hallgatók mindegyike legalább a minimális szinten elsajátítja. A képzés a következő általános kompetenciákra készíti fel a végzett hallgatókat: döntéshozó és döntés előkészítő feladatok ellátására, informatikai és elektronikus kommunikációs rendszerek alkalmazására, nemzetközi kapcsolódású ügyek intézésére, modern szervezési technikák alkalmazására, szervezési folyamatok és rendszerek tervezésére, döntési javaslatok kidolgozásához szükséges problémaelemzésre és a megoldás elemzésére, konfliktushelyzetek kezelésére, eredményes tárgyalási technikákra, a megszerzett ismereteik gyakorlati alkalmazására, információk hasznosítására, irányító és végrehajtói feladatok ellátására, jó kommunikációs és együttműködési attitűdre. A kialakított

3 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet az államtudományi képzési területen szerezhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről 7.8. pont alapján, a szerző átdolgozásában.

szakmai kompetenciák a következők: a végzett hallgató a vezetői munkája során felvetődő feladatokat rendszerszemléletűen kezeli, azokat képes elhelyezni a közigazgatás és azon belül a rendvédelmi szervek tevékenységében. A szakmai követelmények sorában jellemző a leginkább megfelelő vezetési, irányítási eszközök alkalmazása, a belügyi, pénzügyi és az igazságügyi ágazat, rendészeti testületek, polgári nemzetbiztonsági szolgálatok, civil biztonsági szféra körében rendészeti jellegű szakirányú egyetemi végzettséget igénylő közép, felső szintű vezetői feladatok ellátása. A képzésben részt vevő ismeri a rendészeti szervek feladat- és hatáskörét, jogi szabályozását, modelljét, működését, szervezeti folyamatait, a minőségbiztosítás, a humán-erőforrás gazdálkodás, a rendészeti logisztika intézményeit és eszközeit.

Az oktatási módszerek alkalmazása

Az egyes tantárgyak oktatói a szakon, az erős elméleti képzés mellett, kiemelt figyelmet fordítanak a gyakorlatias megközelítésű módszerek alkalmazására. Az oktatásban az elmélet és a gyakorlat képzési dokumentumokban megkövetelt aránya 60–40%-os. Ez által megnyugtatóan biztosítható a mesterdiploma értékállósága. Az oktatás során kiemelt hangsúlyt kap a vezetői felkészítés és az önálló tudományos kutatómunkára történő általános és speciális készségek fejlesztése. Az önálló kutatások folytatására felkészítő tárgyak a következők: a rendészettudományok alapjai, rendészetelmélet, a tudományos kutatás módszertana, vezetői készségfejlesztés (tréning). Az önálló kutatómunkára történő felkészülést e tantárgyakon kívül biztosítja még a szorgalmi időszakban megírt házi dolgozatok magas száma és a diplomamunka elkészítése. A diplomamunka témaválasztása a második évfolyam kezdetén szeptember-október hónapban megtörténik. A tanszékek által leadott javasolt diplomamunka címjegyzéket a szakfelelős hagyja jóvá, majd az meghirdetésre kerül a hallgatók körében. A hallgatóknak lehetőségük van a címjegyzékben nem szereplő diplomamunka témákra is javaslatot tenni, melynek aktualitását a szakfelelős bírálja el. A diplomamunka címének kiválasztása után a hatályos Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban leírtak alapján⁴ történik a diplomamunka kidolgozása. A komplex szakmai záróvizsga 2014-ig három témakört ölelt fel: vezetés és szervezésemélet, rendészet és rendészeti igazgatás, a rendészeti szervek működésének jogi alapjai. 2015-től a specializációk felmenő rendszerben történő bevezetésével a korábbi három témakör kiegészült a választott specializációnak megfelelő

4 Nemzeti Közszoigalati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 51. §. TVSZ 5. számú melléklet.

tantárgyakkal (témakörökkel) is. A diplomavédésre és a komplex záróvizsga levezetésére minden vizsgaidőszakban levezetési terv készül, melyet a szakfelelős készít el és a dékán hagy jóvá. A vizsgabizottságok összeállítása során a kar vezetése külön gondot fordít a megrendelő szervezetek vezetőinek, szakterületi vezetőinek a bevonására. A vizsgabizottságok összeállítása és a vizsgáztatás lebonyolítása minden esetben a hatályos Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szerint történik.⁵ A rendészeti vezető mesterképzésben a záróvizsga átlagok és a diplomamunka átlagok összességében jó rendűek, az eredmények a képzés hatékonyságát és jó színvonalát bizonyítják.

A rendészeti vezető mesterképzés eredményei számokban

A következőkben különböző szempontok alapján kerülnek bemutatásra a mesterképzés rendelkezésre álló számadatai, azok statisztikai elemzése. Első vizsgálati szempont a mesterképzésre jelentkezők számának adatai (1. számú táblázat). Megállapítható, hogy a vizsgált időszakban a jelentkezők száma évente mintegy 91 és 218 fő között változott. Az összes jelentkezések darabszáma nem ad számunkra pontos információt, hiszen egy-egy hallgató több felsőoktatási intézménybe is benyújthatja felvételi jelentkezését, amely ezáltal valamennyi megjelölt felsőoktatási intézmény jelentkezési számaiban megjelenik. Sokkal meggyőzőbb adatokat szolgáltat az első helyen való jelentkezések száma, ekkor a jelentkező szándéka sokkal egyértelműbb a továbbtanulását illetően. A vizsgált időszakban ez a szám 68 és 200 fő között változott, ez jelentős érdeklődést takar. A felsőoktatási jelentkezésekre jelentős hatással van a tervezett felvételi keretszám nagysága. Ha ez magasabb, akkor több jelentkezőre számíthat az intézmény. Ez a szám a képzés beindulását követő első években 30-40 fő körül mozgott. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem megalakulásával és a Rendészettudományi Kar létrehozásával a rendészeti vezető mesterképzésben a beiskolázási létszám a korábbiakhoz képest megduplázódott, évente 80 főre emelkedett. A Rendészettudományi Kar 2012-től áttért az állami finanszírozású képzési formára, de 2012-ben még megmaradt az önköltséges finanszírozási forma is, ahová mindösszesen három fő jelentkezett. 2012 és 2016 között a képzésre felvett hallgatók létszáma 80 és 90 fő körül mozgott, majd 2017-től ez a szám évente folyamatosan lassan csökkenni kezdett, majd 2019-ben ez a felvett hallgatói létszám már mindössze 46 főre csökkent. Az ezzel kapcsolatos várható tendencia az, hogy a jövőben az évente felvett hall-

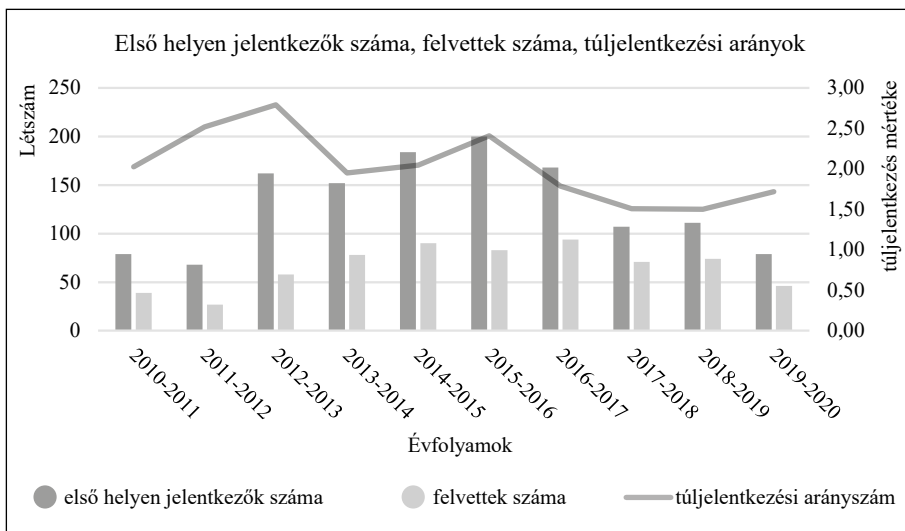
5 Nemzeti Közszolgálati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 52. §.

gatók létszáma az 50 fő körül stabilizálódik. Érdekes következtetéseket tudunk levonni a felvételi ponthatárok vonatkozásában. Megállapíthatjuk, hogy az elérhető 100 megszerezhető felvételi pontból, a felvételi alsó ponthatárok 50 és 60 pont körül mozognak, az átlagos ponthatár 80 pont körül alakult ki minden évben. Ezek a felvételi pontok a hozott pontok és az írásbeli felvételit követően alakulnak ki.

Tanév	Jelentkezők száma		Felvételi keret (tervezett felvétel)	Felvettek száma		Felvételi ponthatár (áll. fin./önkts.) Á – általános felvételi eljárás P – pótfelvételi	Adott évben kiadott diplomák száma a szakon
	Összesen	1. helyen		Állami finanszírozás	Önköltséges		
2010/11	108	79	30	0	39	51	28
2011/12	91	68	40	0	27	50	31
2012/13	183	162	80	58	3	51/52	20
2013/14	173	152	80	78	0	56	43
2014/15	208	184	80	90	0	61	69
2015/16	218	200	80	83	0	62	77
2016/17	184	168	108	94	0	53	73
2017/18	139	107	100	71	0	60	63
2018/19	124	111	95	74	0	50Á/63P	62
2019/20	93	79	85	46	0	55	

1. számú táblázat: A jelentkezők és felvettek száma, a felvételi ponthatár és a kiadott diplomák adatai 2010–2020 között a rendészeti vezető részidejű (levelező munkarendes) mesterképzésben. Forrás: Rendészettudományi Kar Tanulmányi Osztály adatbázisa (2020.05.15-i állapot)

Amennyiben tanulmányozzuk a felvételi eljárásban jelentkező túljelentkezési arányokat (1. számú ábra) megállapíthatjuk, hogy az a jelentkezők számával és a tervezett felvételi létszámmal – a korábbiakban bemutatottak alapján – összefüggésben van. A képzésen a túljelentkezési arány minden esetben legalább másfélszeres, de ebből a szempontból kiemelkedő év volt a 2012-es és a 2015-ös év. Ennek a jelenségnek nincs különösebb magyarázata, talán csak az, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem képzései beépültek a szakmai köztudatba. Az elmúlt években tapasztalható másfélszeres első helyes túljelentkezési arány biztosítja a folyamatos – jó minőségű – hallgatói utánpótlást a szakon folyó képzésben.



1. számú ábra: A rendészeti vezető mesterképzés túljelentkezési arányai. Forrás: Rendészettudományi Kar Tanulmányi Osztály adatbázisa alapján a szerző saját szerkesztése

Érdekes kérdés a diplomához szükséges nyelvvizsga-követelmények teljesítése (2. számú táblázat). A szakon elfogadott nyelvi követelmény: „... az Európai Unióban hivatalos idegen nyelvek egyikéből, ukrán, szerb, beás, lovári, orosz vagy kínai nyelvből államilag elismert, legalább középfokú (B2) komplex típusú nyelvvizsga-bizonyítvány vagy ezzel egyenértékű érettségi bizonyítvány vagy oklevél megszerzése”.⁶

A felvett hallgatók nagy többsége már a felvétel időpontjában rendelkezik a végzettséghez szükséges idegennyelvi követelmények teljesítésével. Ez a jelenség vélhetően a hallgatók átlagéletkorának csökkenésével magyarázható, egyre inkább csökken azoknak a jelentkezőknek a száma, akik nem rendelkeztek a felsőfokú alapképzés megszerzésekor középfokú nyelvvizsgával. Sajnos a 2018-as és a 2019-es évben 24, illetve 21 fő nyelvvizsga hiánya miatt nem kapott diplomát közvetlenül a végzést követően. Ezen végzettek többségének az életkora 40 éven felüli volt, s nem rendelkeztek nyelvvizsgával a felsőfokú alapképzés elvégzése során sem, már akkor is az életkoruk miatt mentesültek e követelmény alól. A nyelvvizsga hiánya miatt diplomát nem kapó végzettek egy része a végzést követő két-három éven belül teljesíti a nyelvi követelményeket

6 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet az államtudományi képzési területen szerezhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről.

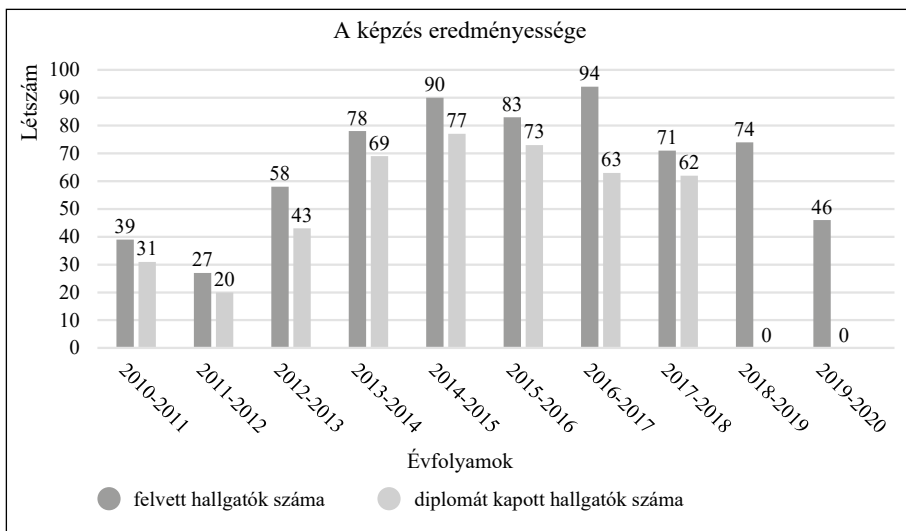
és megkapja a diplomát. A koronavírus járványhelyzet miatt kihirdetett veszélyhelyzet azon rendelkezése, „... aki 2020. augusztus 31-ig sikeres záróvizsgát tett az mentesül az oklevél kiadásának előfeltételéül előírt nyelvvizsga letételének kötelezettsége alól”⁷ rendkívül kedvező volt a diplomát nem kapott végzettekre, hiszen ők visszamenőlegesen megkapják a diplomájukat. Jelen mesterképzés esetében ez 2010-ig visszamenőlegesen 69 főt érint.

Tanév	A felvettek közül a felvételtkor nyelv- vizsgája volt		A nyelvvizsga hiánya miatt közvetlenül a záróvizsga után nem kapott diplomát	
	fő	%	fő	%
2010/11	32	82,05%	2	6,67%
2011/12	25	92,06%	1	3,13%
2012/13	46	75,41%	2	9,1%
2013/14	76	97,43%	0	0%
2014/15	68	75,55%	5	6,76%
2015/16	73	87,95%	9	10,47%
2016/17	80	85,10%	9	10,98%
2017/18	62	87,32%	24	27,59%
2018/19	68	91,89%	21	25,30%
2019/20	39	84,78%	0	0%

2. számú táblázat: Összesítés a hallgatók nyelvismeretéről 2010–2020 között. Forrás: Rendészettudományi Kar Tanulmányi Osztály (2020.05.15-i állapot)

Zárásként érdemes áttekinteni a képzés eredményességét (2. számú ábra), hiszen ezek a számok szemléltetik a legjobban azt, hogy a felvett hallgatók közül hányan szereztek diplomát. Meg kell jegyeznünk, hogy a levelező munkarendes képzés rendkívüli megterhelést ad a hallgatóknak, hiszen a munkavégzés mellett pénteken és szombaton folyik a jelenléti képzés. E mellett a hallgatók a rendészeti szervek kötelékében felelősségteljes beosztásokban tevékenykednek, ahol a szolgálati megterhelés esetlegesen nem teszi lehetővé a diplomamunka elkészítését, illetve a záróvizsgára történő eredményes felkészülést. A diplomát kapott hallgatók száma a beiskolázott évfolyamra vonatkozik, de az abszolutóriumot szerzett végzetteknek – a vonatkozó szabályzók alapján, de általában a végzéstől számított két éven belül – további lehetőségük van a későbbi záróvizsgákra bejelentkezni.

7 101/2020. (IV.10.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet során teendő egyes, a felsőoktatási intézményeket és hallgatókat érintő rendelkezésekről 6. §.



2. számú ábra: A képzés eredményessége. Forrás: Rendészettudományi Kar Tanulmányi Osztály adatbázisa alapján a szerző saját szerkesztése

A rendészeti vezető mesterképzés további fejlesztése

A szak oktatási tematikája általában háromévente megújul, s ez jelentős mértékben megalapozza a hallgatók rendészeti tárgyú felkészítését. A szak követelményrendszerének való megfelelés, különös figyelemmel a diplomamunka elkészítésére, olyan önálló elemző és értékelő munkát is feltételez, amely segíti a doktori képzésben megkívánt tudományos kutatómunkára történő szakmai előkészületeket. A doktori képzésre való felkészítés jegyében is jelentős az elsajátítandó rendészettelméleti, a rendészeti vezetéssel, illetve döntéshozatallal kapcsolatos ismeretanyag. A képzés minőségének biztosítása folyamatos feladat, a képzést megrendelő szervezetek és a képzésben részt vevők véleménye folyamatos elemzés alatt áll. Ezzel kerül biztosításra az, hogy a szakon megszerzhető szakképzettség évről-évre szakmailag magasabb szintű felkészültséggel rendelkező rendészeti szakemberek megjelenését, munkába állítását eredményezi. A számítástechnika fejlesztése és az új, korszerű távoktatási lehetőségek kihasználása további újabb lehetőségeket biztosít a képzés fejlesztésére. A rendészeti vezető mesterképzés vonatkozásban az úgynevezett blended – vegyes módszer (jelenléti képzés távoktatással kiegészítve) alkalmazása látszik célravezetőnek a jövőben. A rendészeti jellegű, szakirányú egyetemi végzettséget igénylő beosztásokat betöltő szakemberekre a szak által kínált szakképzettség iránti kereslet folyamatos, az hosszú időre jelent beiskolázási feladatot.

Összefoglalás

A 2008 szeptemberében a Rendőrtiszti Főiskolán megindított rendészeti vezető mesterszak beváltotta a hozzá fűzött reményeket, a képzés magas színvonalú, a hazai és nemzetközi rendészeti területen egyaránt elismert. A képzés megújuló szerkezete és módszerei biztosítják az elvárt kompetenciák megszerzésének lehetőségét a végzettek számára. A mesterképzés az elmúlt években is jelentős megújuláson ment keresztül, a specializációk rendszerbe kerülésével a szakmai igényeknek való megfelelés most már teljeskörűen biztosított. A Rendészettudományi Kar feladata a képzés további korszerűsítése, a tananyagfejlesztés, az új oktatási módszerek minél szélesebb körben történő alkalmazása, a 21. századi elmélet- és gyakorlatorientált rendészeti felsővezetői felkészítés megvalósítása.

Felhasznált irodalom

A Magyar Akkreditációs Bizottság (MAB) a szakindítási dokumentumokat a 2007/6/VIII/3/16. (Szakind) Ms119. számú határozata.

A jelentkezők és felvettek száma, a felvételi ponthatár és a kiadott diplomák adatai 2010–2020 között a rendészeti vezető részidejű (levelező munkarendes) mesterképzésben. Az NKE RTK Tanulmányi Osztály adatbázisa.

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 51. § *TVSZ 5. számú* melléklet. https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Tanulm%C3%A1nyi_%C3%A9s_Vizsgaszab%C3%A1lyzat,_hat%C3%A1ly_2020.03.01-t%C5%911.pdf

Nemzeti Közszerológálati Egyetem Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 52. §. https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/Tanulm%C3%A1nyi_%C3%A9s_Vizsgaszab%C3%A1lyzat,_hat%C3%A1ly_2020.03.01-t%C5%911.pdf

Alkalmazott jogszabályok

101/2020. (IV. 10.) kormányrendelet a veszélyhelyzet során teendő egyes, a felsőoktatási intézményeket és hallgatókat érintő rendelkezésekről

1995. évi CVII. törvény a büntetés-végrehajtási szervezetről

2005. évi CXXXIII. törvény a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól

2007/6/VIII/3/16. (Szakind) Ms119 számú határozat

2011. évi CXXXII. törvény a Nemzeti Közszerológálati Egyetemről, valamint a közigazgatási, rendészeti és katonai felsőoktatásról

2015. évi LXXXVI. törvény a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény, valamint a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény módosításáról
2015. évi XLII. törvény a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról
- 222/2019. (IX. 25.) Korm. rendelet az államtudományi képzési területen szerzhető képesítések jegyzékéről és a képzések képzési és kimeneti követelményeiről

